

ANGOL TERMÉSZETISMERET

5–6. évfolyam

Óraszámok 5-6 évfolyamokon a két tanítási nyelvű osztályokban, heti bontásban

Tantárgy/osztály	5K	6K
TERMÉSZETISMERET	2	2

Előzmények

Az ismeretek alapozása már az alsó tagozatban elkezdődik. Harmadik és negyedik osztályban az angol környezetismeret tantárgy keretében elsajátításra kerültek az alapvető földrajzi és biológiai folyamatok. Az élő és élettelen környezetről személyes tapasztalatokat és ismereteket gyűjtöttek. Tájékozódni tudnak a térképen. Ismerik és meg is tudják angolul nevezni a méréshez, vizsgálódáshoz szükséges eszközöket, és használni is tudja őket. Felismerik és meg tudják nevezni célnyelven a tanult növényeket és állatokat, valamint ezek élőhelyét, testfelépítését és jellegzetességeit. Tudja a tanult növényeket és állatokat csoportosítani hasonlóságaik és különbségeik alapján.

Célok és feladatok

A Természetismeret tantárgy tartalmában és szemléletében szervesen épül az 1–4. évfolyam környezetismeret tantárgyára, azzal egységes rendszert alkot, az alapkészségek megerősítését, fejlesztését, hangsúlyozza.

Célja az 1–4. évfolyamon megalapozott ismeretek, és készségek továbbfejlesztése mind az elemi természettudományos megismerés módszereinek tekintetében, mind az egészséges és környezettel harmonikus életvezetési szokások kialakításában, vagyis elősegíti a tanulóknál azokat a képességeket, amelyek a környezettel összehangolt konstruktív kapcsolathoz szükségesek.

Ennek érdekében elősegíti, hogy a tanulók képessé váljanak a **természet jelenségeinek elemi szintű értelmezésére**. A tantárgy vizsgálásának középpontjában ezért nem az egyes természettudományok alaptételei, az egyes szaktudományos ismeretek elkülönülése áll, hanem az élő- és élettelen természet konkrét valósága, a természettudományi kapcsolatok érzékeltetése, a jelenségek, a táj és a környezet bemutatása. **A megismerés lényege, hogy a környezet egységes egész, és állandóan változó rendszer, melyben az ember természeti- és társadalmi lényként él.** Ebből következőleg a természet komplex, holisztikus.

Az 5–6. évfolyamon tanuló gyermek természettudományos gondolkodását jobbra még a szemléletes képi tartalmak jellemzik, de ebben az életkori szakaszban már megalapozódnak annak absztrakt kategóriái is. Ugyanakkor a valóságos természeti folyamatok, összefüggések, törvényszerűségek megértéséhez szükséges térbeli és időbeli elvonatkoztatás képessége egyre árnyaltabb, és biztosabb képzetek, kialakítását teszi lehetővé. Az elemi természettudományos nevelés fontos feladata tehát a konkretizálásra és általánosításra építve az elvonatkoztatás képességének alapozása, az egyszerű absztrakt fogalmak, ítéletek és következtetések használatának megtanítása.

A tanult ismeretek alapján elvárható cél, hogy **a gyermekek egyre biztosabban igazodjanak el (tájékozódjanak) közvetlen, majd távolabbi környezetükben, a közvetlenül, majd közvetetten megismerhető természeti folyamatok, történések körében.** Ismerjék a megfelelő eszközöket és módszereket ezek megvalósítására. Továbbra sem törekszünk, az elvont tudományos fogalmak meghatározására, definíciószerű megtanítására. Ebben az életkori szakaszban a természettudományos gondolkodáshoz szükséges képességeket kell megalapoznunk. Kívánatos, hogy a gyermekek a természetismeret tantárgy képzési folyamatában találkozzanak az értelmes, összefüggésekre épülő tanulás eljárásaival, gyakorolhassák azokat egyénileg és társaikkal együttműködve is. A közös tevékenység során a közösség demokratikus működésének értéke, és jellemző szabályai is tudatosulhatnak a gyerekek életkori sajátosságainak megfelelő szinten. Legyen módjuk kielégíteni egyéni érdeklődésüket, illetve szerezhessenek örömteli megismerési, tanulási élményeket. A lehetőségekhez képest segítsen a tantárgy az iskolán kívül szerzett ismeretek feldolgozásában is.

A természetismeret tanítása során **a környezet állapota iránti érzékenység, az ökológiai szemlélet, valamint a helyes környezeti attitűdök, magatartás, értékrend alakítására** is figyelmet fordítunk. Támogassuk a tanulókat a környezetük használatára vonatkozó helyes döntéseik meghozatalában, **segítsük környezettudatuk, felelősségérzetük fejlődését.**

Fontos feladat a nemzeti, nemzetiségi és etnikai hagyományok tudatosítása, az ápolásukra történő nevelés.

Mind a természetismeret tanulása során elsajátított ismereteknek, mind a gondolkodási képességeknek biztonságos alapot kell képezniük a későbbi természettudományos tantárgyak – a fizika, a kémia, a biológia és egészségstan, illetve a földrajz (földünk és környezetünk)– elsajátításához.

Kiemelt fejlesztési feladatok

Énkép, önismeret

A természetismeret tanítás célja, hogy a természettudományos gondolkodáshoz szükséges képességeket megalapozza. Ennek érdekében fontos a gyermekek tevékenykedtetése, a **közvetlen tapasztaláson alapuló ismeretszerzés** megvalósítása. A tanulási tartalmak elsajátításának így a tanulók maguk is aktív részeseivé kell, hogy váljanak, s az értékek megnevezése és azonosítása során énképükbe integrálják az újabb és újabb ismereteket.

Hon- és népismeret

A természetismeret tárgy lehetőséget nyújt **hazánk természeti földrajzának, és társadalmi- gazdasági életének bemutatására** az életkori sajátosságoknak megfelelő szinten. Megismerteti a tanulókkal a városi és falusi környezet és mindennapi élet sajátosságait, hagyományait és különbözőségeit. Megalapozza a diákokban a nemzettudatot, hazaszeretetet. Elősegíti a természeti és társadalmi környezet megismerését, kölcsönös egymásra hatásuk felismerését, az emberi tevékenységek környezet- formálásának és átalakításának felelősségét.

Környezeti nevelés

Törekednünk kell a környezettudatos, a **környezetért felelősséget érző**, a környezettel szemben „gazda szemléletű” **magatartás kialakítására**. A tanulók kapcsolódjanak be közvetlen környezetük étékeinek megőrzésébe, gyarapításába. Életmódjukban a természet tisztelete és szeretete, a környezeti károk megelőzésére való törekvés váljék meghatározóvá. Értsék meg a természeti környezet védelmének szükségességét a fenntartható gazdaság- és fejlődés érdekében.

Információs és kommunikációs kultúra

Kiemelt feladatunk a megismerési képességek fejlesztése. A tanulók váljanak nyitottá a természet szépségei, értékei, illetve a környezeti problémák iránt. Legyenek képesek a természeti, és az ember alkotta környezetről különféle módon szerzett ismereteiket egymással összehasonlítani, csoportosítani, rendszerezni, egyszerű vizsgálatokat, kísérleteket elvégezni, megtervezni, és azok eredményeit elemezni, kiértékelni. Legyen gyakorlatuk a különböző természeti tárgyak, élőlények, jelenségek minőségi és mennyiségi jellemzőinek elemi szintű összehasonlításában, mérésében, az adatok ábrázolásában. Ismerjék és használják a vizsgálódásokhoz, mérésekhez szükséges eszközöket, és kezeljék azokat balesetmentesen, környezetkímélő módon. Szerezzenek gyakorlatot a mindennapi életben előforduló mérésekben, a hosszúság, az úrtartalom, a sűrűség, a nyomás, a hőmérséklet és az idő mértékegységeinek használatában.

Tájékozottak legyenek a természettudományos megismerés folyamatáról, a természettudományok fejlődéséről.

Tudják, hogy a természettel kapcsolatos ismereteiket felkészültségüknek megfelelő könyvek, cikkek olvasása, a rádió és a televízió adásainak hallgatása, nézése, a számítógépes kapcsolatteremtés révén is fejleszthetik, de sok téves nézettel is találkozhatnak.

Tudjanak önállóan problémákat megfogalmazni a környezetükre vonatkozólag, beszámolni a saját tapasztalataikról, álló- és mozgóképekről, történetekből, leírásokból, a különböző kommunikációs eszközökből szerzett ismereteikről önállóan. Tudjanak írásban válaszolni ismereteiknek megfelelő szóbeli vagy írásbeli kérdésekre. Tudjanak egyszerű jelenségeket, folyamatokat, összefüggéseket vázlatosan ábrázolni.

Legyenek tájékozottak arról, hogy a természettudományok milyen meghatározó szerepet töltek be új kérdések felvetésében és az emberiség problémáinak megoldásában, az élet minőségének javításában. Értékeljék, tiszteljék a tudósok kiemelkedő eredményeit, kitaró szorgalmát.

Ismeretszerzés, tanulás

Tegyük érdekeltté tanulóinkat a természeti környezet ismereteinek befogadására. Motiváljuk őket minél több **közvetlen tapasztalatszerzés biztosításával** (tanulmányi séták, kirándulások, erdei iskola, kísérletek, film- és képvetítés). Az eredményes tanulás módszereinek és technikáinak elsajátíttatása során biztosítsuk a csoportos tanulást, a kooperatív csoportmunka lehetőségét. **Erősítsük a megfigyelési, megnevezési, és felismerési képességeket, a memória és gondolkodási kultúra fejlődését.** Törekedjünk a gondolkodási képességek: a rendszerezés, a tapasztalatszerzés, az összefüggések felismerésére és a problémamegoldás (analízis, szintézis, összehasonlítás, általánosítás, konkretizálás) fejlesztésére, és a mindennapokban történő felhasználására. **Tudják** a tanulók **ismereteiket megadott szempontok szerint rendszerezni**, a lényeges tulajdonságokat a lényegtelentől elkülöníteni, a jellemző tulajdonságokat kiválasztani, azok alapján általánosítani, majd elvonatkoztatni. Megfigyeléseiket, tapasztalataikat a tanult szakkifejezések alkalmazásával, tanári segítséggel tudják megfogalmazni és önállóan, rajzban és írásban rögzíteni. Tanári segítséggel legyenek képesek tájékozódni egyszerűbb enciklopédiákban, lexikonokban, tudjanak ismeretekhez jutni különböző szöveges és képi ismerethordozókból, az elektronikus médiából. Tudjanak térképen tájékozódni, térképvázlatot készíteni. Tudják magyarázni az egyszerű természeti jelenségek és folyamatok okait, az egyszerűbb technikai eszközök (hőmérő, csapadékmérő, szélkanál, szélzsák) működését. Tanári segítséggel tudják összehasonlítani a környezetében megnyilvánuló kölesönhatásokat, változásokat. Legyenek képesek a megfigyelt és megvizsgált élőlények életmódjára, testfelépítésére, az élettelen és az élő környezetükhöz fűződő kapcsolataikra vonatkozó tárgyilagos ismeretek megszerzésére. Tudják felhasználni, alkalmazni a mindennapi élet problémáinak megoldásában az elemi természettudományos ismereteiket. Lássák be, hogy **környezetük állapota saját egészségükre is hatással van, igényeljék az egészséges életkörülményeket.** Ismereteik ébresszék rá, őket, hogy maguk is **felelősek a természet jövőjéért, a környezet egészségés állapotának fenntarthatóságáért.**

Tájékozottság a földrajzi térben - a tér és a természeti jelenségek

Cél az ismert tér fokozatos kitágítása, és ábrázolása:

- Tájékozódás a lakóhelyen és annak környékén. A térkép és a valóság kapcsolatának meglátása. A valóságból szerzett információk azonosítása térképi információkkal.
- A világtájak ismerete, azok azonosítása a valóságban és a térképen. Felismerés, keresés, iránymeghatározás térképen.
- A keresőhálózat használata. A földrajzi fókusz ismerete.
- Távolságra vonatkozó becslések, egyenes vonal menti távolságok mérése.
- Az alapvető földrajzi-környezeti jelenségek, folyamatok térbeli rendjének felismerése hazai példák alapján.
- A közvetlen környezetben előforduló természetes és mesterséges elemek méretbeli nagyságrendjének becslése.
- Vázlatrajz készítése a lakóhelyről és környékéről.
- Eligazodás domborzati, közigazgatási, egyszerű tematikus és a lakóhelyi környezetet ábrázoló térképeken.
- Elemi leolvasások térképekről tanári irányítással.
- Magyarország elhelyezkedésének ismerete Európában és a Földön.

Tájékozottság az időben - az idő és a természeti jelenségek

Gyakorlat szerzése az idő mérésében, a különböző folyamatok időtartamának becslésében, a környezetben lejároló folyamatok időrendiségének felismerésében (pl.: az időjárásban, és az élővilág változásában, a felszínformálódásban, az életmódban, a termelő tevékenységben). Periodikus jelenségek felismerése. Tudatosuljon, hogy az idő múlásával természeti és társadalmi környezetünk is változik.

Tájékozottság a környezet anyagaiban

A környezetünkben előforduló legfontosabb – különböző szerveződési szintű – anyagok alapvető tulajdonságainak ismerete. A hazai gazdaságban legtöbbször felhasznált szerves és szervetlen anyagok (zöldségek, gyümölcsök, víz, kőzetek, talaj...) csoportosítása. A leggyakrabban előforduló kőzetek felismerése. A lakóhely és környékének környezetét leginkább károsító anyagok és folyamatok megismerése. A környezetkárosítás csökkentésének lehetőségei.

Tájékozottság a környezet kölcsönhatásaiban

A hazai tájak életközösségeinek ökológiai szemléletű jellemzése, az élőhelyek földrajzi sajátosságainak felismerése és kapcsolataikban, kölcsönhatásaikban történő bemutatása.

A halmazállapot-változásokról tanult összekapcsolása időjárási jelenségekkel. Az időjárás és az éghajlat jelenségeinek értelmezése, elemzése Kárpát-medencében előforduló példák alapján.

A természeti környezet közvetlen hatásainak felismerése a társadalmi-gazdasági folyamatokban hazai példák alapján.

A földrajzi környezetre kifejtett emberi, társadalmi hatások és az azokból adódó problémák felismerése, megoldási módok keresése.

Az emberi tevékenységek által okozott környezetkárosító folyamatok felismerése a lakóhelyen és környékén.

Tájékozottság hazai földrajzi-környezeti kérdésekben

A tágabb lakókörnyezet, a hazai tájak természeti és társadalmi-gazdasági értékeinek megismerése a hazához való kötődés kialakítása érdekében.

A társadalmi-gazdasági élet természeti adottságokkal való kapcsolatának érzékelése a lakóhelyről és annak környékéről vett példák alapján.

Az életmód és a gazdálkodás változásai a Kárpát-medencében az eltérő jellegű földrajzi tájaknál megismert példák alapján.

A helyi környezet (iskola, település) természeti, társadalmi, környezeti értékeinek és problémáinak felismerése.

Magyarország nemzetközi jó hírének kialakítása (pl.: gazdasági termékek, „hungarikumok”).

Tájékozottság regionális és globális földrajzi-környezeti kérdésekben

A különböző adottságú nagytájak eltérő természetföldrajzi és társadalmi-gazdasági jellemzőinek felismerése.

Az életmódban, a szokásokban bekövetkezett változások érzékelése (pl.: a táplálkozásban, a ruházkozásban, az építkezésben, a közlekedésben, a kereskedelemben és a háztartásban).

A társadalmi-gazdasági és környezeti folyamatok kapcsolatának érzékelése a lakóhelyi környezetben és Magyarországon. Annak felismerése, hogy milyen hatással van a környező világ a hazai környezet állapotára.

A természet- és környezetvédelem alapvető céljainak megismerése saját tapasztalatok alapján (pl.: tanulmányi séta, tanulmányi kirándulás, erdei iskola).

Annak felismerése, hogy a környezet védelméért mindannyian személyesen is felelősek vagyunk.

Ismeretek szerzése a legfontosabb környezeti veszélyekről lakóhelyi és hazai példák alapján.

5. évfolyam

ÓRATERV:

Heti óraszám: 2 óra
Évi óraszám: 74 óra
1. témakör: 12 óra
2. témakör: 8 óra
3. témakör: 12 óra
4. témakör: 13 óra
5. témakör: 13 óra
6. témakör: 10 óra
7. Témazárókra szükséges órák száma: 6 óra

Belépő tevékenységformák

Konkrét fogalmak kialakítása egyszeri és rendszeres észlelés, megfigyelés, vizsgálat, egyszerű kísérlet alapján.

A vizsgált történések közül a természeti jelenségek megkülönböztetése másoktól.

Konkretizálás és általánosítás a megfigyelt jelenségekre építve.

A megismert természeti jelenségekben az anyag változásainak alapfokú értelmezése.

Az egyszerű jelenségek okszerű magyarázata.

A szöveges és képi információk értelmezése, rendszerezése, egyszerű következtetések megfogalmazása.

Egyszerű mérések és kísérletek önálló elvégzése és eredményeik értelmezése.

A tanulói tevékenységek anyag- és energiatakarékos megvalósítása.

Iránymeghatározás térképen, tájékozódás, egyenes vonalú távolságmérés.

A főbb felszínformák bemutatása példák alapján, álló- és mozgóképen, térképen.

Információk nyújtása közvetlenül a valóságos környezet megfigyelésével, vizsgálatával (kirándulások, tanulmányi séták, kísérletek), valamint közvetve ismeretterjesztő kiadványok, képek, filmek, modellek segítségével, az elektronikus média biztosította lehetőségek alkalmazásával.

A környezetben megfigyelt élőlényekre vonatkozó köznapi ismeretek természettudományos szemléletű bővítése és rendszerezése.

Szabatos fogalomhasználat konkrét fogalmi szinten.

A megismert élőlények testfelépítése és életmódja közötti alapvető összefüggések felismertetése.

TÉMAKÖR

TARTALOM

Környezetünk élővilága

A gyümölcsös és zöldségeskert legfontosabb növényeinek (szilvafa, almafa, szőlő, paradicsom, sárgarépa, fejes káposzta, burgonya, vöröshagyma) testfelépítése, élete, környezeti igénye és termesztése. A gyümölcsök és zöldségfélék károsítói (cserebogár, káposztalepke, peronoszpóra). A gyümölcsök és zöldségfélék szerepe táplálkozásunkban. A kert madarainak védelme. A kert élőlényeinek, anyagainak vizsgálata.

Tájékozódás a térképen, térképismeret

A térkép fogalma, méretaránya, jelrendszere. Irány és távolság meghatározása, mérés a települési, közlekedési és turistatérképen. Helymeghatározás ismert terepet bemutató térképen, turistatérképen, közigazgatási térképén. Keresőhálózat, kilométer-hálózat használata a térképen, tájékozódás a fő világtájak alapján. A magasság meghatározása (leolvasása).

Az időjárás és az éghajlat elemei

Az időjárás elemei. Napsugárzás jellemzői.

Felmelegedés, hőterjedés, hőmérséklet.

A hőmérséklet észlelése, mérése.

A hőmérséklet napi és évi változása, a hőmérséklet ingadozása. Halmazállapot-változások a természetben: olvadás és fagyás, párolgás, és lecsapódás.

A szél fogalma, iránya.

A csapadék keletkezése, csapadékformák.

A szélsőséges időjárási viszonyok által okozott hazai veszélyhelyzetek (árvíz, villámcsapás, erdőtűz, szélvihar, hóvihar) és azoknak megfelelő magatartás.

Éghajlat fogalma.

Hazánk éghajlatának jellemzői.

A földfelszín változása

A hőingadozás és a fagyhatás felszínalakító hatása.
A szél és a csapadék felszínformáló munkája.
A víz körforgása és felszínformálása a természetben.
Folyóvizek, állóvizek.
A víz tisztítása egyszerű módszerekkel.
A felszínformák: a hegységek és alföldek kialakulása.
A legjellemzőbb kőzetek tulajdonságai.
A talaj keletkezése, jellemzői.
A talaj védelme.
Az emberi tevékenység felszínformáló hatása.
A táj arculatának védelme.
Felelős magatartás a természetben.

Állatok a házban és a ház körül

Leggyakoribb háziállataink (sertés, szarvasmarha, házityúk, házimacska, kutya) testfelépítése, élete. Legismertebb ház körül élő állataink (házi egér, fecske, földigiliszta), kedvtelésből tartott állatok, társállatok. A város és jellemző élőlényei. A legfontosabb állatvédelmi szabályok

Környezetünk élővilága

A zöldségeskert legfontosabb növényeinek testfelépítése, élete, környezeti igénye és termesztése. A zöldségfélék károkozói (cserebogár), szaporodásuk. Vegyszerek hatásai.

Angol cél

Tudják a megismert élőlények nevét, küllemét, testfelépítését, életmódját, egyedfejlődését angolul ismertetni.

Legyenek képesek önálló megfigyelésekre, és azokat tudják elmondani egyszerű mondatokkal.

Tudjanak összehasonlításokat tenni írásban és szóban.

Tudják megfogalmazni szóban és írásban észrevételeiket a természeti környezet jelenségeiről, folyamatairól és összefüggéseiről. Tudjanak egyszerűbb folyamatábrákat bemutatni szóban és írásban angol nyelven.

Ismerjék a fontosabb földrajzi és biológiai szakkifejezések nevét angolul.

Angol követelmény

Tudják az élőlények közötti hasonlóságokat és különbségeket.

Ismerjék az élőlények nevét, küllemét, testfelépítését, életmódját, egyedfejlődését.

Szerezzenek gyakorlatot a növények és az állatok megfigyelésében, leírásában, összehasonlításában.

Tudják a megismert növényeket és állatokat a megfelelő biológiai szakkifejezésekkel 6-8 összefüggő mondatban leírni.

Ismerjenek fel összefüggéseket a földrajzi jelenségek, folyamatok, változások között.

Tudjanak egyszerű megfigyeléseket, méréseket, összehasonlításokat végezni, egyszerű kísérleteket végrehajtani és az ábráról földrajzi jelenségeket felismerni pl.: magassági növényövek, vulkáni tevékenység, mészkőhegységek.

Értsék a földrajzi elhelyezkedés, domborzat, talaj, természetes növény és állatvilág, ásványkincsek keletkezése közötti összefüggéseket.

A továbbhaladás feltételei

Legyenek képesek konkrét természeti formák, tárgyak, élőlények és egyszerű jelenségek, folyamatok megfigyelésére, tapasztalatainak rögzítésére élőszóban, rajzban és írásban. Tudják felidézni a természeti és az ember által létesített környezetre vonatkozó konkrét, szemléletes képi tartalmakat. E képzetek alapján tudjanak ítéleteket alkotni, következtetéseket levonni.

Legyenek képesek a leggyakoribb térképjelek alapján elemi térképhasználatra. Fogalmazzák meg milyen az aktuális időjárás. Tudják a tanult mértékegységek alkalmazásával a vizsgált jelenségeket mennyiségileg is jellemezni, és a mért adatokat értelmezni. Tudják megkülönböztetni a különböző halmazállapotokat és értsék azok változásait. Jellemezzék az évszakokat időjárásuk szerint. Ismerjék az időjárást kialakító legfontosabb tényezőket. Jellemezzék éghajlatunkat. Ismerjék az időjárás események és a felszín változása közötti összefüggéseket.

Ismerjék fel a megfigyelt táj legfontosabb felszínformáit. Tudják értelmezni az egyszerű felszínformákat kialakulásuk szerint. Tudjanak jellemző tulajdonságokat mondani megfigyelt kőzetmintákról. Ismerjék fel az emberek földrajzi környezetet veszélyeztető tevékenységét. Értsék meg, hogy a környezet állapotának romlásáért az emberek a felelősek.

Tudják megkülönböztetni leggyakoribb gyümölcsöket, zöldségnövényeinket. Megfigyelt tulajdonságaik alapján jellemezzék azokat. Ismerjék a táplálkozásunkban betöltött szerepüket.

Ismerjék fel a települési környezet leggyakrabban előforduló állatait és a háziállatokat. Legyenek tisztában az állatvédelem jelentőségével, erkölcsi szabályaival.

6. évfolyam

ÓRATERV:

Heti óraszám: 2 óra
Évi óraszám: 74 óra
1. témakör: 12 óra
2. témakör: 20 óra
3. témakör: 15 óra
4. témakör: 11 óra
5. témakör: 10 óra
6. Témazárókra szükséges órák száma: 6 óra

Belépő tevékenységformák

A jelenségekről szerzett tapasztalatok összevetése a tanulók már meglévő képzetivel, fogalomalkotás az analógiás, az elemző, és az egészes gondolkodás fejlesztése által. Alkalmazóképes tudás kialakítása.

Természeti folyamatok és egyszerűbb összefüggések felismertetése, magyarázata, bizonyítása, általánosítás és egyszerű elvonatkoztatás.

Önálló és együttműködő ismeretszerzésre, feladat- és problémamegoldásra való felkészítés a különböző ismerethordozók, információforrások alkalmazásával (erdei iskola, tanulmányi séta- és kirándulás, elektronikus média).

Az anyag mérhető tulajdonságainak, kölcsönhatásainak és változásainak elemi szintű értelmezését segítő bemutatások, kísérletek, modellek alkalmazása, megtervezése, baleset-, tűz- és környezetvédelmi szabályok betartásával azok elvégzése, a tapasztalatok kiértékelése (a víz öntisztulása, a füves területek és erdők pusztulása).

Egyszerű tájékozdási gyakorlatok a térképen és a földgömbön a földrajzi fókusz segítségével.

Képi információk és szemléletes leírások felhasználásával a földrajzi övezetekre vonatkozó elsődleges képzetek kialakítása.

Magyarország helyzetének, nagytájainak, környezeti értékeinek, életközösségeinek leíró jellegű bemutatása, a hazai tájról alkotott képzetek gazdagítása.

A hazai tájak élővilágának – jellemző társulásainak és fajainak – ökológiai szemléletű jellemzése, a hazai élővilág sokféleségének, értékének bemutatása, környezettudatos magatartás kialakítása.

TÉMAKÖR

TARTALOM

A Föld, életterünk színtere

A Föld alakja. Elemi tájékozdás a fókusz alapján. Tájékozdás Magyarország térképén. Hazánk helye a Kárpát-medencében, Európában, és a Földön. Kontinensek és óceánok elhelyezkedése, földrajzi helyzete. Tájékozdás az időben. Időmérés. A Föld tengely körüli forgása. A napi időszámítás. A Föld Nap körüli keringése. Évi időszámítás. A földalak, a földtengely ferdesége, a besugárzás és az éghajlati övezetek kialakulása közötti összefüggések. Az egyes éghajlati övezetek leíró jellemzése. Éghajlatot kialakító és módosító tényezők.

Hazánk: Magyarország

A Kárpát-medence. Magyarország nagytájainak leíró jellemzése (a táj arculata, kialakulása, éghajlati sajátosságai, vizei, környezeti értékei, települési jellemzői, társadalmi életképe). A szűkebb lakókörnyezet, illetve Budapest természeti és társadalmi jellemzői.

Hazai erdőink

A hazai erdők sajátosságai. Az erdők legjellemzőbb élőlényei (lombhullatók, örökzöldek, rovarok, madarak, mohák, harasztok, gombák, nagyvadak, ragadozók). Az erdők jelentősége, védett értékei (táplálkozási kapcsolatok), pusztulásuk okai.

Vízi, vízparti élővilág

A folyók, tavak és a vízpartok legjellemzőbb élőlényei (egysejtűek, kagyló, orvosi pióca, kecskerák, szitakötők, szúnyogok, halak, kétélűek, tőkés réce, rétihéja). A szennyezés hatása a vízi életközösségekre. A vizek öntisztulása. A hazai vízparti élőhelyek környezeti adottságai. Élőlények a vizek partján.

Élet a füves területeken

A hazai füves területek kialakulásának környezeti feltételei. A hazai füves területek legjellemzőbb élőlényei (szálfűvek, gyomnövények, olaszskáka, zöld lombszöcske, mezei tücsök, sün, hullók, emlősök, madarak). A füves területek jelentősége, pusztulásuk okai. Nemzeti parkjaink. A lakóhely és környékének védett, és védelem alatt nem álló természeti értékei. A hazai élővilág legkiválóbb kutatóinak munkássága.

Angol cél

Tudjanak a földrajzi fókázatot segítségével tájékozódni a földgömbön és a térképen.

Tudjanak egyszerűbb folyamatábrákat bemutatni szóban és írásban angol nyelven.

Tudják a vizek, vízpartok és a rét növény és állatfajait megnevezni, tudják testfelépítésüket, élőhelyüket, életmódjukat, szaporodási formájukat, környezeti igényeiket angolul ismertetni.

Ismerje és tudja elmondani a folyók, tavak, tengerek, a vízpartok táplálékláncot alkotó élőlények testfelépítését, életmódját angolul.

Vegyék észre a különböző életközösségek hasonlóságait, különbözőségeit és azt tudják célnyelven is megfogalmazni.

Legyenek képesek önálló megfigyelésekre és azt szóban, és írásban rögzítsék a célnyelven. Tudjanak összehasonlításokat tenni írásban és szóban. Tudjanak válaszolni az egyszerű tananyaggal kapcsolatos kérdésekre. Értsék meg a tanult szavakat és kifejezéseket.

Legyen képes felismerni az élőlények testfelépítése, életmódja, környezete közötti kölcsönhatásokat és összefüggéseket, megfigyeléseit tudja szóban és írásban is kifejezni a célnyelven.

Angol követelmény

Tudják használni a földrajzi fókázatot a tájékozódáshoz.

Tudják a megismert élőlények nevét, küllemét, testfelépítését, életmódját, egyedfejlődését.

Ismerjék fel az élőlények közötti hasonlóságokat és különbségeket.

Legyenek képesek felismerni az élőlények testfelépítése, életmódja, környezete közötti összefüggéseket.

Vegyék észre a különböző életközösségek hasonlóságait, különbözőségeit, az egymásra gyakorolt hatásait.

Tudjanak különbséget tenni a természetes és a mesterséges életközösségek között.

A továbbhaladás feltételei

Tudjanak a konkrét környezeti jelenségekből általánosítani, elvonatkoztatni. Ismerjék fel és értsék meg a vizsgált jelenségekben, folyamatokban megmutató oksági kapcsolatokat, összefüggéseket, törvényszerűségeket. Legyenek képesek alapvető méréseket elvégezni és a mért adatokat értékelni. Ismerjék fel ezek közül azokat, amelyek veszélyesek lehetnek, tudják elkerülni azokat! Bemutatás után legyenek képesek egyszerű kísérleteket fegyelmetten és a balesetvédelmi, érintésvédelmi, tűzvédelmi szabályok betartásával megismételni, a tapasztalt jelenségeket elmondani.

Elemi szinten tájékozódjanak a térképen és a földgömbön a fókázatot segítségével. Használják a térképet egyszerű földrajzi ismeretek megszerzésére, tudjanak adatokat leolvasni a domborzati és vízrajzi térképekről. Tudják felsorolni a kontinenseket és óceánokat. Legyenek egyszerű, szemléletes képzeik a földrajzi övezetekről.

Ismerjék fel jellemző álló- vagy mozgóképről és leírás alapján hazánk nagytájait, lakókörnyezetük néhány nevezetes települését, az ország fővárosát.

Tudják felidézhető képzeik segítségével jellemezni a hazai életközösségeket. Tudjanak egyszerű táplálékláncokat bemutatni. Ismerjék a legjellegzetesebb hazai növény és állatfajok testfelépítését, életmódját. Értsék meg a természet védelmének jelentőségét, a fenntartható gazdaság feltételeit.